

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV UPOZORNIL NA NEDOSTATKY NÁVRHU ZÁKONA O FIDUCIÁRNOM VYHLÁSENÍ VO SVETLE JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Bratislava 13. marca 2023

Verejný ochranca práv sa koncepčnou a ľudskoprávnou pripomienkou zapojil do medzirezortného pripomienkového konania k návrhu Zákona o fiduciárnom vyhlásení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (číslo leg. procesu: LP/2023/62) (ďalej len „návrh zákona“), ktorý vypracovalo Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej len „ministerstvo“). **Privítal**, že ministerstvo navrhuje upraviť oprávnenia dôverníka konať v životných situáciách, do ktorých sa dostane človek, ktorý si dôverníka určil. *„Je dobré, že ministerstvo pamätalo na situácie akou je choroba, nespôsobilosť na právne úkony, úmrtie rodiča dieťaťa, správa dedičstva pre prípad smrti, zastupovanie v bežných veciach alebo právo poberať ošetrovné.“*

Na druhej strane verejný ochranca práv **upozorňuje**, že „vo svetle ľudskoprávneho štandardu, ktorý nedávno nastavil Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „Súd) vo veci Fedotova proti Ruskej federácii, by v obdobnom prípade voči Slovenskej republike mohli byť takto nastavené životné situácie **považované za nedostatočné**. Súd vo svojej judikatúre žiada adekvátnu právnu ochranu homosexuálnych párov, ktorá zahŕňa

- (a) *materiálne povinnosti partnerov (napríklad vyživovacia povinnosť, daňové otázky),*
- (b) *morálne povinnosti partnerov (vzájomné práva a povinnosti), ale aj*
- (c) *uznanie vzťahu partnerov vo vzťahu k orgánom štátu (napr. priznanie práva cudzinca na pobyt odvodené od partnera; právo svedka odoprieť výpoveď voči partnerovi v trestnom konaní).*

Verejný ochranca práv je taktiež presvedčený, že by Súd mohol konštruovať fiduciárneho vyhlásenia ako taký považovať za nedostatočný, keďže citujúc rozhodnutie Súdu „**cieľom uznania vzťahu párov rovnakého pohlavia má byť **zaštítanie týchto párov legitimitou** a posilnenie ich **inklúzie v spoločnosti** tak, aby sa obmedzovala stigmatizácia na základe sexuálnej orientácie“.**

Verejný ochranca práv, testujúc predložený návrh zákona s ľudskoprávnymi požiadavkami v zmysle existujúcej judikatúry, **identifikoval nesúlad** najmä v týchto otázkach:

- fiduciárne vyhlásenie ako jednostranný právny úkon, je úkonom, ktorý nie je konštituovaný ako zväzok,
- inštitút fiduciárneho vyhlásenia nie je vyhradený len párom (rovnakého pohlavia), ale je určený širokej a rôznorodej skupine osôb v rôznych životných situáciách, vrátane osôb v príbuzenskom vzťahu,
- za dôverníka môže byť ustanovená nielen jedna, ale viacero osôb, čo je v rozpore s princípom monogamie zväzkov,
- úroveň publicity, spojená s praktickou realizáciou fiduciárneho vyhlásenia nenaplní štandardy, ktoré očakáva Súd (napr. obmedzovanie stigmatizácie v spoločnosti; zvýraznenie osobnej a spoločenskej identity párov; posilnenie inklúzie v spoločnosti).

Podrobné znenie **pripomienok nájdete v liste zo dňa 07.03.2023** adresovanom ministrovi spravodlivosti - https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2023/03/LP_2023_62-pripomienky.pdf